

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

UDC80 (82)

ISSN 1857-7059

ГОДИШЕН ЗБОРНИК

2018

YEARBOOK

2018

ГОДИНА 9
БРОЈ 11

VOLUME IX
NO 11

GOCE DELCEV UNIVERSITY - STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ГОДИШЕН ЗБОРНИК
2018
YEARBOOK

ГОДИНА 9
БР. 11

VOLUME IX
NO 11

GOCE DELCEV UNIVERSITY – STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

ГОДИШЕН ЗБОРНИК ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

За издавачот:

доц. д-р Драгана Кузмановска

Издавачки совет

проф. д-р Блажо Боев

проф. д-р Лилјана Колева-Гудева

проф. д-р Виолета Димова

доц. д-р Драгана Кузмановска

проф. д-р Луси Караниколова -Чочоровска

проф. д-р Светлана Јакимовска

доц. д-р Ева Горѓиевска

Редакциски одбор

- проф. д-р Ралф Хајмрат – Универзитет од Малта, Малта
проф. д-р Нецати Демир – Универзитет од Гази, Турција
проф. д-р Ридван Цанин – Универзитет од Едрене, Турција
проф. д-р Стана Смиљковиќ – Универзитет од Ниш, Србија
проф. д-р Тан Ван Тон Та – Универзитет Париз Ест, Франција
проф. д-р Карин Руке Бритен – Универзитет Париз 7 - Дени Дидро, Франција
проф. д-р Роналд Шејфер – Универзитет од Пенсилванија, САД
проф. д-р Кристина Кона – Хеленски Американски Универзитет, Грција
проф. д-р Златко Крамариќ – Универзитет Јосип Јурај Штросмаер, Хрватска
проф. д-р Борјана Просев-Оливер – Универзитет во Загреб, Хрватска
проф. д-р Татјана Гуришиќ-Беканович – Универзитет на Црна Гора, Црна Гора
проф. д-р Рајка Глушица – Универзитет на Црна Гора, Црна Гора
доц. д-р Марија Тодорова – Баптистички Универзитет од Хонг Конг, Кина
доц. д-р Зоран Поповски – Институт за образование на Хонг Конг, Кина
проф. д-р Елена Андонова – Универзитет „Неофит Рилски“, Бугарија
м-р Диана Мистреану – Универзитет од Луксембург, Луксембург
проф. д-р Сузана Буракова – Универзитет „Павол Јозев Сафарик“, Словачка
доц. д-р Наташа Поповиќ – Универзитет во Нови Сад, Србија
проф. д-р Светлана Јакимовска, доц. д-р Марија Кукубајска, проф. д-р Луси Караниколова-Чочоровска, доц. д-р Ева Горѓиевска, проф. д-р Махмут Челик,
проф. д-р Јованка Денкова, доц. д-р Даринка Маролова, лектор д-р Весна Коцева, виш лектор м-р Снежана Кирова, лектор м-р Наталија Поп-Зариева, лектор м-р Надица Негриевска, лектор м-р Марија Крстева

Главен уредник

проф. д-р Светлана Јакимовска

Одговорен уредник

доц. д-р Ева Горѓиевска

Јазично уредување

Даница Гавриловска-Атанасовска
(македонски јазик)

лектор м-р Биљана Петковска, лектор м-р
Крсте Илиев, лектор м-р Драган Донеv
(англиски јазик)

Техничко уредување

Славе Димитров, Благој Михов

Редакција и администрација

Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип
Филолошки факултет
ул. „Крсте Мисирков“ 10-А
п. факс 201, 2000 Штип
Р. Македонија

**YEARBOOK
FACULTY OF PHILOLOGY**

For the publisher:

Ass. Prof. Dragana Kuzmanovska, PhD

Editorial board

Prof. Blazo Boev, PhD

Prof. Liljana Koleva-Gudeva, PhD

Prof. Violeta Dimova, PhD

Ass. Prof. Dragana Kuzmanovska, PhD

Prof. Lusi Karanikolova-Cocorovska, PhD

Prof. Svetlana Jakimovska, PhD

Ass. Prof. Eva Gjorgjievska

Editorial staff

Prof. Ralf Heimrath, PhD— University of Malta, Malta

Prof. Necati Demir, PhD— University of Gazi, Turkey

Prof. Rıdvan Canım, PhD— University of Edrene, Turkey

Prof. Stana Smiljkovic, PhD— University of Nis, Serbia

Prof. Thanh-Vân Ton-That, PhD— University Paris Est, France

Prof. Karine Rouquet-Brutin PhD— University Paris 7 – Denis Diderot, France

Prof. Ronald Shafer— University of Pennsylvania, USA

Prof. Christina Kkona, PhD— Hellenic American University, Greece

Prof. Zlatko Kramaric, PhD— University Josip Juraj Strosmaer, Croatia

Prof. Borjana Prosev – Oliver, PhD— University of Zagreb, Croatia

Prof. Tatjana Gurisik- Bekanovic, PhD— University of Montenegro, Montenegro

Prof. Rajka Glusica, PhD— University of Montenegro, Montenegro

Ass. Prof. Marija Todorova, PhD— Baptist University of Hong Kong, China

Ass. Prof. Zoran Popovski, PhD— Institute of education, Hong Kong, China

Prof. Elena Andonova, PhD— University Neofilt Rilski, Bulgaria

Diana Mistreanu, MA— University of Luxemburg, Luxemburg

Prof. Zuzana Barakova, PhD— University Pavol Joseph Safarik, Slovakia

Ass. Prof. Natasa Popovik, PhD— University of Novi Sad, Serbia

Prof. Svetlana Jakimovska, PhD, Ass. Prof. Marija Kukubajska, PhD, Prof. Lusi Karanikolova-Cocorovska, PhD, Ass. Prof. Eva Gjorgjievska, PhD, Prof. Mahmut Celik, PhD, Prof. Jovanka Denkova, PhD, Ass. Prof. Darinka Marolova, PhD, lecturer Vesna Koceva, PhD, lecturer Snezana Kirova, MA, lecturer Natalija Pop-Zarieva, MA, lecturer Nadica Negrievska, MA, lecturer Marija Krsteva, MA

Editor in chief

Prof. Svetlana Jakimovska, PhD

Managing editor

Ass. Prof. Eva Gjorgjievska, PhD

Language editor

Danica Gavrilovska-Atanasova

(Macedonian language)

lecturer Biljana Petkovska, lecturer Krste

Iliev, lecturer Dragan Donev

(English language)

Technical editor

Slave Dimitrov, Blagoj Mihov

Address of editorial office

Goce Delchev University

Faculty of Philology

Krste Misirkov b.b., PO box 201

2000 Stip, Republic of Macedonia

СОДРЖИНА CONTENTS

----- *Книжевност*

Цветанка Стоилова

ПСИХОЛОШКИОТ РЕЛАТИВИЗАМ ВО РОМАНОТ ПОКОЛНИОТ
МАТИЈА ПАСКАЛ ОД ЛУИЏИ ПИРАНДЕЛО

Cvetanka Stoilova

THE PSYCHOLOGICAL RELATIVISM IN THE NOVEL THE LATE
MATTEA PASCAL BY LUIGI PIRANDELO 9

Ева Ѓорѓиевска

ИТАЛИЈАНСКАТА ЛАУДА ВО XIII ВЕК:
ДАМАТА ОД РАЈОТ ИЛИ ПЛАЧОТ НА БОГОРОДИЦА

Eva Gjorgjievska

THE ITALIAN XIII CENTURY LAUDA:
DONNA DE PARADISO OR PIANTO DELLA MADONNA 23

Natalija Pop Zarieva, Krste Iliev, Dragan Donev

MARY SHELLEY'S FRANKENSTEIN AND BYRON 29

----- *Преведување*

Светлана Јакимовска

ИНТЕРПРЕТАТИВНАТА ТЕОРИЈА ВО РАМКИТЕ
НА СОВРЕМЕНИТЕ ПРЕВЕДУВАЧКИ ТЕОРИИ

Svetlana Jakimovska

INTERPRETATIVE THEORY IN THE FRAMEWORK OF
CONTEMPORARY TRANSLATION THEORY 37

Даринка Маролова, Роберта Костадиновска

ЛЕКСИЧКА ЕКВИВАЛЕНТНОСТ МЕЃУ ГЕРМАНСКИОТ
И МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК СОГЛЕДАНА ПРЕКУ ПРЕВОДОТ
НА НОВЕЛАТА СМРТ ВО ВЕНЕЦИЈА ОД ТОМАС МАН

Darinka Marolova, Roberta Kostadinovska

LEXICAL EQUIVALENCE BETWEEN GERMAN AND
MACEDONIAN CONSIDERED THROUGH THE TRANSLATION
OF THOMAS MANN'S NOVELLA DEATH IN VENICE 43

Даринка Маролова, Николина Лукароска

ЕКСПЛИЦИРАЊЕ НА ИМПЛИЦИТНИТЕ ИСКАЗИ ВО
ПРЕВОДОТ ОД ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК НА МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК

Darinka Marolova, Nikolina Lukaroska

EXPLICATION OF IMPLICIT EXPRESSIONS IN TRANSLATION
FROM GERMAN INTO MACEDONIAN 51

----- *Јазик*

Марија Леонтиќ

ЗБОРОВНИ КЛАСИ ВО ТУРСКИОТ И ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК

Marija Leontik

WORD CLASSES IN THE TURKISH AND IN THE

MACEDONIAN LANGUAGE 59

----- *Методика*

Марија Тодорова

УЛОГАТА НА АНГЛИСКИОТ ЈАЗИК (J2) ПРИ УСВОЈУВАЊЕ НА

ШПАНСКИОТ ЈАЗИК (J3) ОД СТРАНА НА МАКЕДОНСКИ СТУДЕНТИ

Marija Todorova

THE ROLE OF L2 ENGLISH IN L3 SPANISH ACQUISITION BY

MACEDONIAN LEARNERS 69

Драган Донеv, Крсте Илиев, Наталија Попзариева

КУЛТУРОЛОШКИ ИМПЛИКАЦИИ ВО ИЗУЧУВАЊЕТО НА

ДЕЛОВЕН АНГЛИСКИ КАКО СТРАНСКИ ЈАЗИК И НЕГОВАТА

УПОТРЕБА КАКО ЛИНГВА ФРАНКА

Dragan Donev, Krste Iliev, Natalija Popzarieva

CULTURAL IMPLICATIONS IN BUSINESS ENGLISH ASSESSMENT

AS A FOREIGN LANGUAGE AND ITS USE AS LINGUA FRANCA 77

ЕКСПЛИЦИРАЊЕ НА ИМПЛИЦИТНИТЕ ИСКАЗИ ВО ПРЕВОДОТ ОД ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК НА МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК

Даринка Маролова¹
Николина Лукароска²

¹Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
darinka.marolov@ugd.edu.mk

²Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
nikolinalukaroska@yahoo.com

Апстракт. Предмет на истражување на оваа научна работа е експликацијата, како преведувачка постапка соодветна за превод на имплицитни искази. На учесниците во еднојазичната комуникација им е сосема јасно на што се алудира со одреден имплицитен исказ. А, при двојазична комуникација, т.е. комуникација со посредство на преведувач, реципиентот на преводот е сместен во поинакво културно опкружување, па следствено на ова и поседува поинакви предзнаења. Онаму каде што недостасуваат одредени информации, преведувачот врши експлицирање на имплицитните изрази. Цел на овој труд е да се покаже кога и зошто при преведување на имплицитните изрази понекогаш е неопходно експлицирање. Анализата се врши врз примери извадени од германски книжевни дела, паралелно со нивните преводи на македонски јазик.

Клучни зборови: *превод, преведувачка постапка, експликација, имплицитен исказ*

EXPLICATION OF IMPLICIT EXPRESSIONS IN TRANSLATION FROM GERMAN INTO MACEDONIAN

Darinka Marolova¹
Nikolina Lukaroska²

¹Faculty of Philology, Goce Delcev University, Stip, Macedonia
darinka.marolova@ugd.edu.mk

²Faculty of Philology, Goce Delcev University, Stip, Macedonia
nikolinalukaroska@yahoo.com

Abstract. The research subject of this scientific work is the explication, as a translation procedure suitable for translating implicit statements. For participants in monolingual communication it is clear to what alludes an implicit phrase. And, in the case of bilingual communication, i.e. communication with the mediator of the translator, the recipient of the translation is placed in a different cultural environment, and consequently has different pre-knowledge. Where there is a lack of certain information, the translator explains the implicit expressions. The aim of this paper is to show when and why it is sometimes necessary to explicate the implicit expressions. The analysis is based on examples taken from German literary works, along with their translations into Macedonian.

Key words: *translation, translation procedure, explication, implicit statement*

Вовед

Преведувањето претставува сложена активност на човечкиот ум. Уртадо (во Никодиновска 1999: 19) смета дека преведувањето претставува процес на интерпретација и комуникација со цел еден текст кој се одвива во еден општествен контекст и во кој учествуваат три фактори: ментален процес, текст и комуникативен акт, да се преформулира во друг текст, сместен во друг општествен контекст. За таа цел преведувачот применуваа извесни постапки. Една од нив, која е многу важна, а сепак често пати изоставувана од страна на транслатолозите е експликацијата.

Токму експликацијата е предмет на истражување на оваа научна работа, и тоа како постапка за преведување на имплицитните искази во литературите дела. Имплицитните искази се доста честа појава во комуникацијата, а потребата од нив доаѓа оттаму што она што се смета за добро познато, писателот само го имплицира алудирајќи на одредени личности, предмети, појави или настани. Доколку текстот го сместиме во поинаков социокултурен и општествен контекст, од реципиентот не може да се очекува да ги поседува истите знаења и информации, па затоа не можеме да бидеме сигурни дека ќе биде во состојба да го одгатне вистинското значење на имплицитниот исказ. Затоа при преведување преведувачот е тој што треба да ги претпостави предзнаењата на новиот реципиент и онаму каде што смета дека постојат недостатоци од информации, а со цел да спречи недоразбирање да експлицира. Цел на овој научен труд е да се докаже степенот на неопходност од експлицирање на имплицитните искази од страна на преведувачот при преведувањето на книжевни дела од германски на македонски јазик.

Експликација како преведувачка постапка

Под преведувачки постапки се подразбираат техники кои се од максимална помош за преведувачот, а кои минимално одземаат време и простор. Нив преведувачот ги употребува кога се конфронтира со некои преведувачки проблеми. Вилс (Wills 1992:52) смета дека постапките се всушност „процеси на барање“ под услов оној што ги решава проблемите да знае „што бара и како сака да го најде она што го бара“ (превод Д.М.).

Постојат повеќе класификации на преведувачките постапки. За нас овде од посебно значење е онаа на Колер (Koller 2001:232-235) која, меѓу другото, ја опфаќа и експликацијата како посебна преведувачка постапка, а тоа се: 1. Преземање на изразот од појдовниот јазик во јазикот-цел и тоа како цитат (странски збор) или како делумна или целосна адаптација кон нормите на јазикот-цел (заемка) - најчесто се преземаат лични имиња, топоними, именувања на мерки, институции, валути, природни појави, реалии од материјалната култура итн.; 2. Превод со заемање – буквален превод на изразот од појдовниот јазик во јазикот-цел - буквалниот превод е можен доколку конституентите на оригиналниот израз може да функционираат и самостојно. На овој начин со едноставни средства се создаваат нови изрази и значења; 3. Избор на најблискиот соодветен израз-приближен превод - во приближниот превод мора да постои соодветство на лексемите во барем едно релевантно семантичко поле (пр. форма, боја, функција, големина итн.). Оваа постапка наоѓа примена само онаму каде што прецизното семантичко значење на изразот не е од пресудно значење. Овде, меѓу другото спаѓа и преведувањето со генерализација (неутрализација); 4. Експликација или дефинициски опис или парафраза - експликацијата се наведуваат најважните особености или функции на предметот или дејството, или, пак, се набројуваат нивните најважни компоненти; 5. Адаптација - со помош на адаптација се врши замена на

една културна или општествена реалност со друга која има слична функција или место во јазикот-цел и која подобро одговара на публиката-цел. Најчесто оваа метода се применува при преведување на идиоматски изрази и формули од фатичката и експресивната комуникација.

Со експликацијата во повеќејазичниот дискурс се занимава Хоузе (House 2004). Таа поаѓа од постулатот дека експлицитарноста во дискурсот значи прецизно изразување на она на што се мисли (House, 2004:185). Ова може да се илустрира со примерот *das Jahr 2001* (мк. *2001 год.*) употребен како импликација за *конфликтот во 2001 год. меѓу Албанците и македонската полиција*¹, така што на секој жител на ова поднебје му е јасно на што се однесува овој израз во политички контекст и нема потреба од дополнително експлицирање. Ова не е случај со реципиент во друга поинаква средина. За него би била неопходна експликацијата. Според ова, може да се заклучи дека имплицитните искази ги експлицираме за веднаш да му го објасниме значењето на читателот.

Експлицирање на имплицитни искази во преводот од германски на македонски јазик

Примената на експликацијата во преводот од македонски на германски може јасно да се согледа врз основа на примери извадени од германски книжевни дела преведени на македонски јазик. За целите на нашата анализа искористивме примери од расказот „Јавачот на бел коњ“ од Теодор Шторм, како и од романите „Погледите на еден клоун“ од Хајнрих Бел, „Страданијата на младиот Вертер“ од Јохан Волфганг фон Гете и „Степскиот волк“ од Херман Хесе.

Пример 1. „*Was?*“ rief ich; das war wirklich eine Neuigkeit, „*doch nicht für die CDU?*“ (Böll, H., Ansichten eines Clowns, 83)

(Превод) „*Што?*“ викнав јас; тоа беше на вистина новост, „*Но, сега пак не во полза на ЦДУ?*“* (Бел, Х., Погледите на еден клоун, стр. 56)

*Христијанско-демократска унија - име на владејачката партија

Во романот „Погледите на еден клоун“ од Хајнрих Бел ја среќаваме кратенката *ЦДУ*, која го означува името на партијата со име *Христијанско-демократска унија* (попозната уште како Демохристијанска унија). Партијата била формирана веднаш по Втората светска војна (1945-1949) и оттогаш постои без какви било промени во називот. Бидејќи на секој Германец му е добро познато нејзиното значење, преведувачот не ја објаснил. Во преводот, пак, на македонски, значењето на кратенката *ЦДУ* преведувачот го дополнува со фуснота, т.е. *Христијанско-демократска унија - име на владејачката партија*.

Пример 2. „...und saß im Winter, wenn der Nordwest von draußen kam und an seinen Läden rüttelte, zu ritzen und zu prickeln, in seiner Stube.“

(Storm, T., Der Schimmerreiter, 15)

(Превод) „...а зиме, кога северозападниот ветар дувал однадвор и ги дрмолел неговите кепенци, грепкајќи и иштипејќи, седел во својата соба“.

(Шторм, Т., Јавачот на бел коњ, стр. 11)

¹ Маролова 2014: 57

Во новелата „Јавачот на бел коњ“ од Теодор Шторм сложенката *Nordwest* го имплицира ветерот кој доаѓа од именуваниот правец. Овој ветар е добро познат покрај Северното Море, така што со текот на времето имплицитната форма со употреба на називот за страната на светот станала нормална. Поради страв дека оваа полисемна лексема² би можела да доведе до погрешно разбирање кај читателот на македонскиот превод, преведувачот го додал зборот *ветер*. Иако, оваа експликација не била неопходна, со оглед на тоа дека и во македонската јазична средина се практикува со името на страната на светот да се именува ветерот кој доаѓа од тој правец. Освен тоа, дезамбигвизација на полисемната лексема се врши со глаголот *дува*, кој доаѓа како експликација за глаголот *kommen* (мк. *доаѓа*).

Пример 3. „*Kaum hatte ich einen Schluck Elsässer genommen, so spürte ich, dass ich heute noch nichts gegessen hatte außer dem Frühstücksbrot.*“

(Hesse, H., *Der Steppenwolf*, 45)

(Превод) „*Штом испив една голтка елзашко вино, сетив дека денга не сум јадел ништо друго освен појадокот.*“

(Хесе, Х., *Степскиот волк*, стр. 43)

Во извадокот од преводот на романот „Степскиот волк“ од германскиот писател Херман Хесе констатиравме дека поимот *Elsässer*, кој стои како импликација за истоименото вино е преведен како *елзашко вино*. Станува збор за бело вино, со интензивни, свежи, природни ароми, кое потекнува од Франција³. За да му биде јасно на македонскиот читател за каков точно пијалак се работи, преведувачот извршил експликација со додавање на лексемата *вино*. Во истата реченица констатиравме уште една експликација, имено номиналната фраза *einen Schluck nehmen* (мк. *зема една голтка*) е експлицирана со *тие една голтка*. Во овој случај, сметаме дека преведувачот бил принуден да го експлицира имплицитниот израз, затоа што во спротивно не би му било јасно на македонскиот читател од каков пијалак се напил ликот во романот.

Пример 4. „...*der lose Vogel, der große, hat mir gestern das Pfännchen zerbrochen, als er sich mit Philippsen um die Scharre des Breis zankte.*“

(Goethe, J.W., *Die Leiden des jungen Werthers*, 16)

(Превод) „...*оној немирник, големион, ми ја скриши вчера тавичката карајќи се со Филип околу остатокот на кашата.*“

(Гете, Ј.В., *Страданијата на младиот Вертер*, стр. 18)

Со метафората *der lose Vogel* (мк. *лабава птица*), која ја среќаваме во романот „Страданијата на младиот Вертер“ од Гете, во германскиот јазичен и културен простор се имплицира на личност која е весела, несериозна, непослушна, како птицата која, неконтролирано од никого може да прави што сака, без да мора да се придржува на какви било општествени норми. Со преводот на македонски јазик *оној немирник*,

² Како *Nordwest* (мкд. *Северозапад*) се именува страната на светот, ветрот и областа што се наоѓа на таа страна.

³ Поточно од регионот Елзас или Алзас кој се наоѓа во Франција, на границата со Германија и Швајцарија. Постојат повеќе сорти, како на пример: ризлинг, мускат, траминец и др. Се служи на температура од 5 до 7 °C, а се комбинира со сите видови на храна, од бело месо па сè до сирење и десерти.

преведувачот го навел директното значење на фразата што претставува извесно стилистичко осиромашување на текстот, но сепак со експликацијата придонел кон соодветно разбирање на значењето на изразот од страна на реципиентот.

Заклучок

Литературните дела изобилуваат со имплицитни изрази, пред сè поради фактот што писателот претпочита да се воздржува од излишни изрази за да не го обременува текстот со факти, кои се подразбираат сами по себе. Таквите изрази по потреба се експлицираат во преводот, со цел да му се дадат дополнителни информации на реципиентот на јазикот-цел. Бидејќи главната тематика на трудот е експликацијата, во истражувањето ги анализиравме само оние имплицитни искази кои се експлицирани во преводот на македонски јазик и се обидовме да покажеме дали и во која мера преведувачот постапил правилно.

Дојдовме до резултатот дека во 3 од анализираниите 4 примери, значи во 75% од вкупниот број на имплицитни искази експлицирањето било неопходно, додека, пак, во 1 случај, односно во 25% од имплицитните искази преведувачот би можел да го задржи имплицитниот стил од оригиналот во преводот. Станува збор за пример 2, каде што за превод на изразот *der Nordwest* стои *северозападен ветер*. Со оглед на тоа дека и во македонската јазична средина се практикува со името на страната на светот да се именува ветерот кој доаѓа од тој правец, а и дезамбигвизацијата е извршена со глаголот *дува*, како експликација за глаголот *kommen* (мк. *доаѓа*), сметаме дека експликацијата не била неопходна.

Врз основа на направената анализа видовме дека експликациите некогаш може да се јават во форма на вметнување или дообјаснувања во текстот (пример 2 и 3); некогаш коментарот е во фуснота (пример 1); или, пак, како дефинициско образложение за целиот имплицитен исказ, т.е. во вид на парафраза (пример 4).

Сепак, преведувачот мора да биде свесен за очекувањата на читателот на текстот-цел и да има претстава за тоа, со какви предзнаења би можела да располага македонската читателска публика, како би можел со примена на експликација соодветно да го прилагодува текстот.

Користена литература

1. Böll, H. (1967) *Ansichten eines Clowns*, München, Deutscher Taschenbuch.
2. Goethe, J.W. (1958) *Die Leiden des jungen Werthers*, Stuttgart, Reclam.
3. Hesse, H. (1974) *Der Steppenwolf*, Berlin, Suhrkamp.
4. Nida, E. A. / Taber, Ch. R. (1982) *The Theory and Practice of Translation*, Leiden, Brill.
5. House, J. (2004) *Explicitness in Discourse across Languages*. In: House, Juliane; Werner Koller, Klaus Schubert (Hrsg.), *Neue Perspektiven in der Übersetzungs- und Dolmetscherwissenschaft*, Festschrift für Heidrun Gerzymisch-Arbogast zum 60. Geburtstag, Bochum S. 185-208.
6. Koller, W. (2001) *Einführung in die Übersetzungswissenschaft*, 6. Aufl. Wiebelsheim, Quelle & Meyer.
7. Marolova, D. (2014) *Kultur in Prosatexten in übersetzungswissenschaftlicher Beleuchtung mit einer exemplarischen Analyse von Texten aus dem Deutschen und dem Makedonischen* (Dissertation), Fakultät für Sprachen, Kulturen und Kommunikation, SEEU, Tetovo.

8. Storm, T. (1994) *Der Schimmelreiter*, Frankfurt am Main, Insel.
9. Wills, W. (1992) *Übersetzungsfertigkeiten, Annäherungen an einen komplexen übersetungspraktischen Begriff*, Tübingen, Narr.

*

1. Бел, X. (1965) *Погледите на еден клоун* (превод: Елица Никодинова), Скопје, Кочо Рацин.
2. Гете, Ј.В. (1989) *Страданијата на младиот Вертер* (превод: Лазо Алексовски), Скопје, Мисла, Македонска книга.
3. Никодиновска, Р. (2009) *Дидактика и евалуација на преведувањето од италијански на македонски јазик и обратно*, Скопје, Филолошки факултет „Блаже Конески“.
4. Хесе, X. (2007) *Степскиот волк* (превод: Емилија Бојковска), Скопје, Табернакул.
5. Шторм, Т. (2000) *Јавачот на бел коњ* (превод: Емилија Бојковска). Во: Мајсторски раскази од германско-јазичното подрачје, Скопје, Сигмапрес.